

מידו. [באופן שאין שעבוד נכסים וכגון במטלטלין, שיטמ"ק].

וכמו כן בשני ערכים, הערך הראשון הוא כבעל חוב מוקדם, והשני כבעל חוב מאוחר.

ולכן, אם הקדים ונתן ד' לשני נפטר בכך, כי נחשב שאין ידו משגת ליותר מזה. ואף שיש לו באותה שעה חמש, [שהרי עדיין לא נתן לראשון], כיון **בעידנא דיהיב לשניה** הוא **משעבד לראשונה!** [שהרי את ארבעת הסלעים שנתן לשניה הוא היה צריך לתת להתחייבותו הראשונה אלא שבדיעבד אומרים — מה שגבה השני גבה].

ומה שיוצא ידי ראשונה בסלע אחד הוא משום **דבעידנא דיהיב לראשונה תו לית** (7) ליה יותר מכך. שאותם ארבעה סלעים שכבר נתן לערך השני אין להוציאן מיד הקדש בעבור הערך הראשון [ואף שנחשבים כבעל חוב מאוחר הרי כבר נתבאר שמה שגבה גבה].

אבל, אם נתן קודם ד' לראשונה, ואחר כך א-ז סלע אחת לשניה, ידי שניה יצא, כי אחרי שפרע את הד' לראשונה אכן אין ידו משגת לשניה אלא סלע, אבל ידי ראשונה לא יצא, לפי שבשעת נתינה עדיין היו בידו חמש,

שהרמב"ם לשיטתו שגם קדושת דמים מפקיעה מידי שעבוד, ולכן כשנותן לערך השני ונהיה הקדש הרי זה מפקיע את השעבוד של הערך הראשון, אלא שעדיין הוקשה לרמב"ם שאם יפדה משהוא את הקרקע הזאת מההקדש שיחזור ההקדש ויגבה אותה עבור הערך הראשון.

ועל זה תירץ הרמב"ם שהערכין אינם כחובות, וכיון שבשעת גביית הערך הראשון היה השג ידו רק סלע אחד, הרי יצא בזה ידי חובתו, ושוב אינו חייב כלום על הערך הראשון ולא יוציאו את הקרקע מידי זה שיפדה אותה מההקדש.

וכתב עוד הלחם משנה שלכאורה תמוה מדוע היה הרמב"ם צריך לטעמים מדוע כאן בעל חוב מאוחר שגבה גבה, והרי במטלטלין כך הדין בכל החובות שבעל חוב מאוחר שגבה גבה.

ותירץ הלחם משנה שרצה הרמב"ם לפרש שגם בקרקע יהיה הדין כך ועל זה צריך את הטעם שהערכין אינם כחובות.

6. כתב המנחת חינוך שמועיל אם משלם את

הערך מהדברים שמשאירים לו לצורך חיותו ואינו חייב לשלם מהם את הערך. אך אם נתן מהם את הערך יצא ידי חובו אף על פי שאינו חייב.

והחזו"א [כט יח] מסתפק, שיתכן לומר, כיון שאינו חייב לשלם מזה אין זה נתפס בערכין. וכתב, שאפילו אם נאמר שנתפס זה רק כשנותן סלע. אך יותר מסלע ודאי אינו נתפס.

אך תמה מכאן, שמבואר שאם נתן ארבע לשניה זה חל ואף על פי שאין ידו משגת כלום [שהרי חייב הכל לערך הראשון]? ותירץ החזו"א שאחרי שנתן לשניה הרי נפקע החוב לערך הראשון מכיון ששוב אין ידו משגת, וחלים בבת אחת הנתינה לשני והפקעת החוב לראשון ואם כן, באמת ידו משגת לשניה מאחר ופקע החיוב לראשון.

7. הקשו התוספות מהמשנה לקמן שעשיר והעני נותן ערך עשיר, ואם כן, מה בכך שהעני כשנתן לשניה והלא זה עשיר שהעני שחייב בערך עשיר.

וחידשו התוספות, שהכל מתחיל בשעת ההערכה, ועשיר והעני הכוונה שכשהעריכוהו